

BIÊN BẢN
TẬP HUẤN KỸ NĂNG ĐÁNH GIÁ NHU CẦU
QUỸ RÚT NGẮN KHOẢNG CÁCH
VÒNG 2 - 2016

Thời gian: 04/06/2016

- Sáng: 8:30 – 12:00

- Chiều: 13:30 – 16:15

Địa điểm: Phòng hội thảo LIN

Trình bày: TS Hà Minh Trí

No	Duration	Topics/Contents	PIC
1	2'	Quy tắc sinh hoạt chng dành cho người tham dự	Vy
2		PHÂN TRÌNH BÀY CỦA TS. HÀ MINH TRÍ	
	10'	<p>Thông tin chung về tiến sĩ Hà Minh Trí</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10 năm làm cho các tổ chức NGO • Tư vấn độc lập • Dự án cá nhân về sinh kế (nước sạch, bảo tồn biển, rừng,..) về phát triển cộng đồng trong 5 năm chủ yếu ở nông thôn • Hiện tại là Giảng viên ĐH Mở về Quản lý dự án, đánh giá định tính và định lượng dự án <p>Phát triển cộng đồng ở thành thị và nông thôn như thế nào? Sẽ được chia sẻ trong phần trình bày</p> <p>Phần giới thiệu của người tham dự: Cầu Hàn, DCOH, Cẩm nang bệnh viên, CLB Sông, Vava Củ Chi, SISE, ABame Foundation, MÁI ẨM Q.9, Chi hội Hoa Súng, MATA, Tình Thân, Lớp học Tình Thương BÀ MƯỜI, GFOC, CHANGE, LIN, HLHTN P.12, Q.8, Hoa Mẫu đơn, CEPORER Hóc Môn, Happier, YES!</p>	
	10	<p>Mục tiêu tập huấn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lịch sử hình thành và Thuật ngữ Phát triển Cộng đồng – xuất hiện năm 1940 ở Anh • Tiến trình và phát triển cộng đồng (PTCĐ) • Những thuận lợi và khó khăn trong quá trình phát triển • Vai trò của người tác viên trong PTCĐ • Hiểu và cách áp dụng Các công cụ PRA – Participatory Rural Assessment (đánh giá nông thôn có sự tham gia). Cách hiểu khác: Rapid Rural Assessment (Đánh giá nhanh có sự tham gia). Nội dung: Phỏng vấn, thảo luận nhóm, xếp loại, sơ đồ Ven, lựa chọn nhóm cần hỗ trợ => tạo ra sự công bằng <p>Phương pháp: Thuyết giảng, thảo luận nhóm, thực hành</p> <p>Quy tắc: Tắt chuông di động,</p>	

60'

Lịch sử phát triển cộng đồng thế giới:

- 1940: Người Anh đưa ra khái niệm
- 1950: LHQ công nhận khái niệm này và đưa vào sử dụng ở hầu khắp các quốc gia
- 1982: Nhiều học giả trong đó có Robert Chamber đưa ra khái niệm sự tham gia. So sánh với câu chuyện thời kỳ bao cấp, “Lập kế hoạch - **kế hoạch hóa tập trung**”, và lập kế hoạch trong nền kinh tế thị trường. Ví dụ chỉ ra rằng kế hoạch hóa tập trung mang tính chủ quan, đánh giá chưa đúng nhu cầu

V.D: Kế hoạch Phát triển KT-XH 5 năm khi dự án gần hoặc sắp kết thúc, nghe tới Quy trình rút gọn để tham vấn người dân

1960s:

Lịch sử phát triển cộng đồng tại Việt Nam:

- Giữa 1950s: PT giáo dục
- 60-70: Lĩnh vực XH
- 80 – nay: Phát triển rộng rãi trong và ngoài nước. Hiện nay đặc biệt phát triển, bằng nhiều cách tham vấn, bao gồm sự tham gia của người dân vào dự án
- Link một số chương trình phát triển cộng đồng ở VN

Mục tiêu Thiên niên kỷ của LHQ 2000 – 2015 có 8 mục tiêu: đói nghèo, HIV/AIDS, Môi trường, Phổ cập giáo dục tiểu học, etc.

Trong 8 mục tiêu có những mục tiêu hoàn thành tốt như đói nghèo, PCGD tiểu học. Tuy nhiên, có những mục tiêu vẫn chưa đạt được như bền vững về môi trường.

Ý nghĩa của MPTTNK:

- Về xóa đói giảm nghèo: (theo số liệu website LHQ)
 - Ngưỡng nghèo: 2\$/người/ngày (thế giới). Ngưỡng nghèo ở từng khu vực thành thị - nông thôn khác nhau.
 - Tuy nhiên: Chương trình 135, 30A chưa đến được với người dân toàn diện
 - Một phần của chiến lược phát triển KT-XH
- Phổ cập GDTH: Hoàn thành sớm 5 năm
- Bình đẳng giới: Tỷ lệ phụ nữ đi học, tỷ lệ phụ nữ tham gia vào quốc hội
- Bảo vệ sức khỏe trẻ em: Tỷ lệ tử vong giảm 1/2 từ 1996 – 2006 => Năng lực đội ngũ nâng cao, Cơ sở vật chất được cải thiện ngành Y tế
- Bảo vệ và tăng cường SK bà mẹ:
- Phòng chống HIV/AIDS: Chiến lược Việt Nam thay đổi từ “phòng chống” sang tập trung vào “Điều trị” phù hợp mục tiêu toàn cầu.
- Bền vững về môi trường: Bằng cách trực tiếp hay gián tiếp. Bàn về sử dụng năng lượng tái tạo, điện lưới, tỷ lệ diện tích rừng giảm (được đo đạc thông qua ảnh chụp từ vệ tinh, tính toán , so sánh phổ mẫu)
- Thiết lập đối tác toàn cầu: từ năm 2000 VN gia nhập nhiều tổ chức WTO, Hội đồng BA LHQ, TPP,...

Câu hỏi: PP có sự tham gia là 1 phương pháp của PTCĐ? Còn phương pháp nào khác? – PP có sự tham gia là PP chung, được coi là PP luận. Vấn đề là lựa chọn mời đối tượng nào đại diện nhóm nào?

Câu hỏi: Hình thức tham gia của người dân? – Tham vấn (thấp nhất), huy động nguồn lực, dẫn thân vào làm, người dân tự ra quyết định. Vấn đề cần làm là xác định được mức độ phát triển của cộng đồng để áp dụng PP phù hợp

MTTNK liên quan gì đến phát triển cộng đồng: VN sẽ cũng nên tập trung vào những mục tiêu chung của LHQ, ưu tiên giải quyết các mục tiêu này trước. Sau 2015, sau khi MPTTNK kết thúc, mục tiêu phát triển bền vững (Sustainable Development Goals - SDGs) được đề ra gồm 17 mục tiêu (?). Yếu tố bền vững: Khi nhà tài trợ rút hỗ trợ tài chính, liệu dự án có thể tự duy trì và vận hành hay không?

		<p>Câu hỏi: Nắm được MDCs and SDGs và chiến lược/kế hoạch phát triển KT-XH có lợi thế gì?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Người viết đề xuất dễ dàng thuyết phục các bên liên quan: chính quyền địa phương, nhà tài trợ, đối tượng hưởng lợi, nhóm/cá nhân có uy tín, nhân sự dự án, chuyên gia/ cơ quan nghiên cứu • Chứng minh sự nỗ lực đóng góp vào nỗ lực cho mục tiêu chung của Nhà nước và thế giới • Chứng tỏ sự cần thiết và yếu tố minh bạch của dự án • Từ 2005, thông qua tuyên bố Paris (Paris Declaration) về Viện trợ phát triển dẫn đến cơ chế viện trợ của thế giới có thay đổi. Hạn chế của cách tiếp cận dựa trên chương trình (Program-based approach và các dự án trước đây đơn lẻ do các NGO thực hiện không hiệu quả (do năng lực địa phương còn hạn chế, độ cam kết của nhà tài trợ ngắn) => cũng chưa hiệu quả. Từ đó, tích hợp hệ thống tức cả nhà tài trợ và người nhận tài trợ thông qua tăng cường TÌNH SỞ HỮU, tích hợp vào ngân sách quốc gia. Việt Nam cho ra đời tuyên bố của riêng VN: Hanoi Core Statement 	
35		<p>Tiến trình tổ chức cộng đồng: Thảo luận nhóm – chia sẻ của từng nhóm về cách hiểu của nhóm</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cộng đồng: <ul style="list-style-type: none"> ○ Một nhóm người (Không nhất thiết cùng vị trí địa lý) ○ Cùng lợi ích ○ Cùng mối quan tâm, quyền lợi ○ Nhấn mạnh yếu tố chung nhu cầu ○ Cộng đồng chức năng: cùng nghề nghiệp • Phát triển (trái với thoái triển) • Phát triển cộng đồng: <ul style="list-style-type: none"> ○ Khái niệm của chính phủ Anh (1940): Chỉ chú trọng tới cơ sở hạ tầng ○ Định nghĩa của LHQ (1956): Nhấn mạnh nỗ lực của người dân, chính quyền, lĩnh vực KT-VH-XH ○ Th.s. Nguyễn Thị Oanh (1995): Làm chuyển biến CĐ nghèo, thiếu tự tin => nâng cao ý thức => tự lực phát huy nguồn lực sẵn có ❖ Tính nhạy cảm của hoạt động nhân đạo vs phát triển (chỉ cho không đòi hỏi vs hỗ trợ và đòi hỏi thay đổi) ❖ Tuyên bố Paris: Tập trung xuất phát từ hệ thống hiện tại của mỗi quốc gia, làm việc với đối tác hiện tại để thay đổi nhận thức 	
15'		Tea-break	
		<p>Câu hỏi: Ngưỡng để đánh giá mức độ phát triển của dự án? – Tùy vào dự án cụ thể, có thể có một/ một số tiêu chí/ chỉ số để theo dõi để đánh giá?</p> <p>Thảo luận nhóm: Khái niệm Tổ chức cộng đồng</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trong phát triển cộng đồng có nhiều bước khác nhau để phát triển từ 1 cộng đồng yếu kém đi lên. Thì công tác tổ chức cộng đồng đóng vai trò quan trọng • Cơ cấu tổ chức của những cá nhân trong cộng đồng theo đó mọi người có 1 danh phận • Tập hợp cộng đồng, xây dựng những tiêu chí hoạt động, phân chia nhân sự vận hành <p>⇒ Là tiến trình giải quyết các vấn đề qua đó cộng đồng tăng sức mạnh bởi các kiến thức, kỹ năng, phát hiện nhu cầu, lựa chọn ưu tiên, huy động tài nguyên và cùng giải quyết vấn đề.</p> <p>V.D thực tế: Công tác xóa đói giảm nghèo không chỉ giải quyết các hộ nghèo thật sự mà phải lồng ghép các hộ khá dẫn dắt, đưa sáng kiến các hộ nghèo</p>	

	<p>Mục đích tổ chức cộng đồng: Giúp cho cộng đồng biết cách lập kế hoạch hoặc tham gia vào quá trình lập kế hoạch trong sự phát triển chung.</p> <p>Nhận định cộng đồng kém phát triển</p> <ul style="list-style-type: none"> • Đặc điểm: <ul style="list-style-type: none"> ○ Các thành viên trong cộng đồng thiếu quyền ra quyết định (ví dụ: quyền dân chủ cơ sở, luật thanh tra nhân dân). Tính SỞ HỮU và RA QUYẾT ĐỊNH => CÓ TRÁCH NHIỆM HƠN trong sử dụng ○ Thiếu các yếu tố tham gia, tự tin, đường hướng phát triển, ○ Thiếu hoặc khó có điều liên tiếp cận với tài nguyên, kỹ thuật, đào tạo, huấn luyện ○ Về tinh thần: tỉ lệ mù chữ, tiếp cận thông tin, giải trí, bị giới hạn. ○ Kinh tế nghèo nàn 	
	<p>Câu hỏi: Có điểm yếu nào là nguy hiểm nhất hay không? – Trơ cơ sở phân tích thấu đáo, có thể nhóm các điểm yếu thành những ưu tiên lo ngại khác nhau. V.d1: Nguồn nước tại một cộng đồng đang bị nhiễm chất độc thì đây là ưu tiên hàng đầu. Cần xem xét ưu tiên dựa trên phân tích nguồn lực của cộng đồng và của cả chính quyền địa phương. Ưu tiên của cộng đồng có gắn khớp với ưu tiên của chính quyền địa phương để các bên liên quan ủng hộ dự án. Trong thực tế, một số trường hợp còn thực hiện cả hoạt động lobby.</p> <p>V.d2: Người tác viên cần đảm bảo dung hòa và đạt được tổng lợi cao nhất trong mong muốn của chính quyền địa phương, của người dân và mục tiêu của dự án.</p> <p>Câu hỏi: Trong tình trạng dự án lậm chi cho chính quyền địa phương và người dân, thì bài học nào cho những dự án về sau? – Cần minh bạch thông tin, ghi rõ trong các thỏa thuận về nguyên tắc làm việc ngay từ đầu: Không chi – phát tiền để người dân, chính quyền tham gia đóng góp. CẦN quán triệt tư tưởng đó là quyền lợi của người dân để đóng góp ý kiến cho sự phát triển của chính mình và cộng đồng mình.</p> <p>V.d1: Tác viên chương trình HIV/AIDS ở Tây Ninh. Tác viên tạo lòng tin với người dân địa phương để nắm bắt thông tin nhanh chóng. Sau đó đi kiểm chứng thông tin từ kênh người dân cung cấp.</p> <p>V.d2: Làm quen với ngư dân ở Phú Quốc, để ngư dân cung cấp thông tin về các loại tàu thuyền, năng suất đánh bắt => Tác viên cần gắn bó cố kết với cộng đồng người dân địa phương để có được thông tin tốt</p> <p>Tại sao cần xác định đặc điểm của cộng đồng kém phát triển:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Xác định phương pháp và kế hoạch thực hiện can thiệp hiệu quả • Xác định chiến lược tiếp cận: ngắn hạn or dài hạn • Ưu tiên phân bổ nguồn lực <p>Giá trị của phát triển cộng đồng:</p> <ul style="list-style-type: none"> • An sinh xã hội • Quyền của mọi người • <p>Mục đích của phát triển cộng đồng:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cải thiện điều kiện vật chất và tinh thần • Củng cố các thiết chế để tạo điều kiện thuận lợi cho dự án. Cần nắm rõ cơ cấu bộ máy của thiết chế để tiếp cận và trao đổi với họ để dự án diễn ra thuận lợi. • Đảm bảo sự tham gia của người dân vào tiến trình phát triển của XH: • Sơ đồ tiến trình phát triển cộng đồng của Th.s Ngô Thị Oanh: <ul style="list-style-type: none"> ○ Trước hết đánh giá tiền dự án để xem xét xuất phát điểm: Có những chương trình nào đã triển khai, sắp triển khai, hiệu quả, hạn chế của những 	

		<p>chương trình trước đây. Thời gian làm PRA có thể tiêu tốn 3 – 4 tháng.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Tập huấn cho cộng đồng theo lộ trình và giai đoạn. ○ Thường xuyên giám sát, đánh giá và kiểm tra các mục tiêu ○ Sự liên kết giữa các cộng đồng ○ Cộng đồng tự lực <p>Câu hỏi: Những cộng đồng ngành nghề (tài xế, giáo viên,..) làm sao để phân bổ ngân sách tới những địa phương khác nhau? – Dự án cần khéo léo, so sánh mức độ tham gia, năng lực của từng địa phương</p> <p>Câu hỏi: Cách tiếp cận với những cộng đồng khác nhau, chẳng hạn như cộng đồng những người lái xe? – Cần linh hoạt, thay đổi cách tiếp cận phù hợp. Chẳng hạn, thông qua điện thoại, nhật trình xe và thông tin lưu trú => Cần điều chỉnh phương pháp tiếp cận</p> <p>Nguyên tắc phát triển cộng đồng</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bắt đầu từ nhu cầu, khả năng của người dân địa phương <p>V.d: Dự án 5 triệu đô bảo tồn đảo của Tổ chức bảo tồn Thiên Nhiên. Một trong những thất bại là làm cho xong bằng cách nâng cao sinh kế cho người dân thông qua làm nón lá. Dự án tài trợ chuyển lá từ Huế vào Nha Trang, từ Nha Trang chuyển ra đảo để làm nón. Sau khi dự án kết thúc, người dân không sản xuất được nữa do chi phí cao vì không có tài trợ. Lẽ ra nên xác định thể mạnh của vùng là mảnh ốc sẵn có tại địa phương và lao động phụ nữ</p> <p>V.d2: Làm hầm biogas (từ phân heo) cho những địa phương nuôi nhiều heo</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tin tưởng người dân, người nghèo và tin vào khả năng thay đổi của họ • Đáp ứng nhu cầu bức xúc và mối quan tâm hiện tại • Thúc đẩy người dân tham gia thảo luận • Khởi đầu từ những hoạt động nhỏ • Thành lập các nhóm cùng mối quan tâm • Chu trình cải tiến liên tục • ... 	
		<p>Tiến trình phát triển cộng đồng (9 bước)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bước 1: Chọn cộng đồng: Nhấn mạnh quan tâm đến điểm chung giữa địa phương và nhà tài trợ để thuyết phục dự án. Cần có trước những lựa chọn khả dĩ để cộng đồng lựa chọn. Điều quan trọng nhất là bản thân người dân địa phương muốn thay đổi (thông qua xác định những hộ dân giàu, hoặc khá có kiến thức. Quá trình tiếp cận và tương tác này cần thời gian để lấy được thông tin. <p>Câu hỏi: Trong trường hợp TW chỉ đạo cho địa phương, nhưng địa phương không muốn thực hiện thì sao, ví dụ: trồng giống cây trồng biến đổi gen gây hại cho đất trồng? – Sự vào cuộc giám sát, phản đối của các cơ quan khoa học, nghiên cứu</p> <p>Câu hỏi: Rủi ro nếu triển khai thành công dự án nhưng không được sự cho phép của chính quyền – Hiệu quả chỉ ở qui mô rất nhỏ, không thể nhân rộng mô hình</p> <p>Câu hỏi: Làm sao để xác định được cơ quan thẩm quyền nào để xin phép? Gặp trực tiếp chính quyền địa phương của địa phương muốn triển khai dự án để trao đổi, xin hướng dẫn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bước 2: Hội nhập cộng đồng, xây dựng niềm tin với người dân để thu thập được những thông tin có giá trị. • 	